

	Natuurmonumenten	Eemland 300 Vogelwerkgroep het Gooi en Omstreken	AKOE	Collectief Eemland	Stichting behoud Eemvallei	Huidige uitvoerder maaiwerkzaamheden polder Eemnes
Wat wil je / welk beeld heb je bij “bloemrijke bermen”. Is dat reëel/haalbaar hier?	Voedselrijke grond. Je kunt kiezen voor “spetterend” of biodiversiteit, 2^e heeft zijn voorkeur. Op dit moment weinig bijzondere flora en fauna, maaizuigcombi “verwoest” niet veel. Wel snel verschalend effect. 4x pj maaien, “pesten” door steeds tot groei te prikkelen en dan afmaaien. Hogere kosten dan nu. Uitleggen wat je doet en waarom: eerste jaren kaal, maar uiteindelijk ... Later kun je delen over laten staan. Dan ook uitleggen waarom Optie: als wat minder voedselrijk, dan Ratelaar inzetten. Eenjarig dus opletten met maaitijdstip. Past hier van nature Optie: inzaaien op meest arme bermen of hooi uit de buurt gebruiken. Meest kansrijk: de hogere bermen = zandrijk. Zie bodemkaart.	Bij de Vaartsteeg zijn mooie zones ingezaaid door boeren, veel insecten en vogels op het zaad. Natuurmonumenten heeft niet gezaaid, mengsels zijn kostbaar, gebruik wat van nature voorkomt. Zo nodig bijzaaien. Gebruik als je zaait een Gruttomengsel. ¹ Het maaibeheer faseren, ook stukjes niet maaien, om verschillende soorten zaadsetting kans geven en insecten beschermen vluchtplek te geven. De kennis die er al is, bv provincie, gemeente Huizen, gebruiken.	Korthouden. Dan heb je geen last van schuilplekken voor predatoren en ook minder zwerfafval Gebiedseigen soorten	Lage kruiden en geen bomen. Want anders is het schuilplaats voor predatoren. Collectief Eemland stuurt een overzicht van de wensen en de voordelen van boom weg voor de vogels. Kruiden aan de “gemeentekant” van de sloot hebben geen zin voor de jonge vogels, die kunnen niet over de sloot. Steenmeel er door ploegen? Dat verschraalt.	Jonge vogels moeten voedsel kunnen zoeken, maar de vogel kan niet de sloot over. Bloemrijke bermen zijn in die zin niet zo nuttig. Bloemen aan de akkerranden wel, zolang dat kruidenrijk is (niet zozeer bloemrijk). En het gaat om het piekmoment, op het moment dat de jongen klein zijn. Ouders eten vooral ook uit de weilanden, maar kruidenrijke bermen helpt wel, ze eten daar ook wel insecten.	De ideeën van inspreester Jantien zijn bruikbaar Kruidenrijk is bijna geen bloem maar wel goed voor de insecten. Maar niet overal haalbaar. Het is een groene polder. Een enkele paardenbloem in het veld vind geen boer erg. Doel is eigenlijk gebiedseigen. Beeld verschilt per gebied afhankelijk van grondsoort/voedselrijkdom enz.
Wat denk jij dat belangrijk is voor de andere belanghebbenden?	Voor IVN en dergelijke is belangrijk: goed informeren: waar werk je naar toe? Transparant over proces. Boeren: probleemsoorten, zie 5.	De boeren willen geen soorten zoals zuring. Laagblijvende soorten voor de vogels. Op dit moment beheer een lappendeken, dat is ongewenst. Het grootste gedeelte van de bermen is eigendom gemeente, maar de boeren beheren het ook, uit onvrede.	Afgelopen jaar zonder overleg gemaaid, op een manier die gefaald heeft. Aantal stappen terug daardoor. Was “geldgestuurde” keuze. Idee gemeente en boeren komen dan niet overeen.	Een soort weegschaal gebruiken. De AKOE die er van moet leven weegt zwaarder dan een fietsen die er 1x pj komt. Grondeigenaren hebben het gebied “gemaakt”.		Een demotraject, kennisdeling over kruidenrijk gras. Op internet zijn filmpjes te vinden. Kunnen helpen bij het inzicht van raad en anderen? Bv: Facebook loonbedrijf Post. Natuurlijke veehouderij Utrecht, DLV .

¹ Halfhoge kruiden, maaien 23mei-22 juni, zie bv <https://www.lgseeds.nl/grutto-weidevogelmengsel>

		Rondom de landhekken vaak verruiging. De hekken zijn van de boeren, ze zouden dat best zelf kunnen maaien. De boeren zijn benauwd voor distels en zo. Komen vooral voor bij verruigde en verstoorde hoekjes. Bij goed ecologisch beheer heb je dat veel minder. Beheer zo insteken dat je minder overlast hebt. Alert op blijven, ook exoten. Transparant zijn in keuzes en uitleggen. Duidelijk verhaal vertellen. Het Collectief Eemland zou een verbindende rol kunnen spelen tussen boeren en anderen.				
Zijn er tegenstellingen? Zo ja: welke onderdelen passen wel, zie je kansen / oplossingen bij de andere punten?	Oude afspraak: slootvuil mag in de berm. Reden: zwerfvuil, dat willende boeren niet. “schoon” slootvuil willen ze wel. Dit is ongewenst, want slootvuil verrijkt erg. Ook als je het naderhand afvoert, met het water zijn de voedingsstoffen al in de berm getrokken. Als je het zwerfvuil probleem op kunt lossen kan slootvuil naar de akker kant, 2x blij. Kan Eemland 300 hier iets in doen? Vraag: wie betaalt nu sloot schonen, sam-sam of gemeente? Als berm voedselarmer wordt, dan willen de boeren wel kruidenrijker gras oogsten. Scheelt afvoerkosten.	Twee dingen: zwerfvuil en exoten. Slootvuil geeft voedselrijkere berm, maar door zwerfvuil willen de boeren het niet op hun land. Zie ook 7. Hoe doen ze dat dan met de sloot langs de wegen? Waarschijnlijk gooien ze dat in de berm. Hoe doet NM dat dan? Daar gaat het slootvuil wel op het land van de boer. Verruiging door slootvuil tegengaan is veel gewonnen, maar dat is wel een kostenpost. Als slootvuil niet opgelost is, dan is eco maaien zinloos. Ze willen dit ook ter sprake brengen bij het collectief. Budget versus groen? Ecologisch bermbeheer hoeft niet kostbaarder te zijn, maar in het begin soms wel.	Zwanikken wil op de Noord Ervenweg het gras ook wel als gewas af gaan voeren, tegen kleine vergoeding. Maar nu te veel rommel (zwerfafval). Ook hondenuitlaatplek is niet geschikt. Het sloten wordt door de aanliggende agrariërs gedaan/betaald maar het slootvuil gaat dan wel op berm gemeente. Vanwege het zwerfafval er in. Eigenlijk moet ieder zijn eigen helft doen/betalen en daarvan ook het slootvuil ontvangen. Hier zijn waarschijnlijk wel andere afspraken te maken, bv sloten door de aanpalende eigenaar en afvoerkosten voor de gemeente, of tegen een bedrag per km. Het slootvuil moet niet meer op de berm want dat verrijkt te veel. Zoek naar een plek	De boeren verschillen ook onderling. Berm Natuurmonumenten heeft 20 jaar geduurd. Geen slootvuil. Dat geduld hebben we niet. Aan de boeren vragen: maai je hekken en andere rommelhoekjes want dat is schuilplaats voor roofdieren. Andere kant: bloemen zijn ook voedsel voor weidevogel. Slootvuil op berm is niet goed. Ook overleggen met waterschap. Aantal stelconplaten neerleggen waar bagger op kan? Bij een brede berm alleen het achterste deel maaien. Dan geeft het voor de fietsers en zo toch een kruidenrijk beeld. De Bloklandseweg (overzijde Eem): daar zijn bij renovatie	Door mest te injecteren breng je de zaden diep in de grond, ze kunnen dan niet goed opkomen. Daardoor nu minder kruiden dan vroeger met mest gewoon uitrijden. Soms is de waterstand in de plas – dras in een broedseizoen te hoog, dan gaan de broedsels stuk. Bloemrijke bermen met hogere soorten is ongewenst, daar kunnen predatoren in schuilen. Als het moet dan pleksgewijs en niet in lange randen.	Eerst een oplossing vinden voor het slootvuil. Ooit is met enkele boeren afgesproken dat zij sloten en vuil op berm gemeente leggen. Dit is eigen leven gaan leiden. Geeft voedselrijke bermen. Eerst andere afspraken maken daarna kun je verder kijken waar je kunt verschralen. Slootvuil afvoeren, nu betaalt de gemeente ook het deel van de agrariërs. En die hebben er profijt van dat het niet op hun land komt. In depot zetten kan, maar je moet het op een gegeven moment wel kwijt. Gemeente Soest heeft overeenkomst met akkerbouwer. Die heeft minder problemen met zwerfvuil. Structurele afspraken maken met IVN of zo? Dat ze “voorlopen” om het

		Misschien kunnen we het tijdelijk op een andere plek in laten drogen? Hoe doen ze dat aan de andere kant van de Eem? Denk aan wettelijke regels.	om het tijdelijk op te slaan, binnen de wettelijke kaders. Zo hoeft je het natte spul minder ver af te voeren en het droge is dan minder in gewicht. Dat scheelt in de kosten. Zorgen dat er geen zwerfvuil meer in het slootvuil zit, dan willen de boeren het wel verwerken. Bermen waar je toch geen biodiversiteit wilt, daar kun je het slootvuil prima doorfresen. Het is maatwerk, dat geeft ook diversiteit, dus dat is gunstig. De AKOE wil de grondeigenaren wel benaderen: wie wil het waar oppakken.	de bermen kaal en zanderig, ingezaaid met mooi mengsel. Moet je wel onderhouden, distels en zo er uit. Mag dan weer niet met vrijwilligers van de gemeente want is onveilig als je langs de weg werkt. je kunt eigen maaisel van goed stuk neerleggen op gebied dat inmiddels schraal is, kost niet veel.		zwerfvuil weg te halen. Op vrijwillige basis is lastig, maar tegen vergoeding kun je wel goede afspraken maken. Dan willen de boeren het wel hebben. Hoe doen Bunschoten en Baarn het en waarom?
We krijgen straks niet overal hetzelfde beheer: welke soort beheer doen we waar? WEERGEVEN IN TABEL OF KAARTJE	NM moet berm 2x pj blijven maaien voor huidige beeld	Niet overal, hondenuitlaat, smalle stroken, drukke stukken zijn niet kansrijk. Zou Noordpolder beginnen, Kortrijkse weg, Volkersweg, Noord Ervenweg, lijkt kansrijk, zeker met weinig verkeer. Bermen breed genoeg. Goed voor de vogels. Model NM, 2x pj maaien, niet inzaaien, volhouden, misschien later overgaan op 1x pj. Beplanting wordt automatisch lager. Brandnetels en Fluitenkruid wordt minder. Zuidelijkere deel is meer industrieel, dat leent zich er minder voor	Eerst het noordelijke deel. Op de terreinen van Natuurmonumenten en Zwanikken is het al goed. Noord- en Zuid Ervenweg minst geschikt want smal. Zijn meningen over verdeeld. Zuid Ervenweg bij nader inzien niet geschikt. Stammenweg en Gerenweg wel geschikt. In zuiden van de polder zijn er bewoners bereid zelf te maaien, maar dan wel klepelen. Er moeten per berm doelstelling (wat, hoe, wanneer) beschreven worden, in overleg en met akkoord van de aanpalende eigenaren. Denk aan	Volkertweg niet doen, te veel verkeer. Als een vrachtwagen in de berm komt is alles kapot. Zuid Ervenweg wel geschikt, weinig verkeer. Vaartsteeg zou je moeten verschralen. Liever 2 km goed en de rest klepelen. Heeft al percelen 6 jaar kruidenrijk maar dat zie je alleen op je knieën. Als de tijdelijke brug terug komt is er misschien een andere situatie Concentreren op een paar plekken. Andere plek kan een andere soort. Iets dat vroeg bloeit, kun je daarna maaien.		Noord Ervenweg ten noorden van Volkersweg aan zijde NM (oostkant). Daar gaat alle slootvuil niet op de berm maar naar de zijde Natuurmonumenten, zie je al verbetering Volkersweg zelf. De berm ligt bol, daar kun je niet oogsten, wel maai-zuig combinatie inzetten. Maar dat is wel een kostenpost. Zwanikken wil wel wat meer bermen oogsten maar als het te rond licht kan het niet. Gerenweg is kansrijk maar zakt weg, veel plassen (weg + fundering is te zwaar voor ondergrond). Daar zou je wel kunnen oogsten. Als je dat meermalen doet zet je verschralen in gang.

		Jonge Jaapeweg weinig verkeer, geen auto's wel trekkers, weinig passeren. Maar is wel los stuk. Toch beter noordkant. Start aansluitend, is logisch. Stuk in beheer van waterschap? Beheren die ook ecologisch? Daar op aansluiten?	weidevogelbeheer: geen hoge beplanting vanwege schuilgelegenheid predatoren. Er wordt veel uitgeteeld, niemand weet hoe het moet, heel veel mogelijkheden. Moeilijk om in huidige berm iets bloeiends te krijgen voor de fietser Liefst overal kort, maar stukjes over laten staan voor insecten is ook wel nodig. Bij de landhekken en op andere hoekjes gebeurd dat vanzelf	De planten op de locaties van Zwanikken zijn hoger. Liever op deel beginnen en goed doen en dan evt later uitbreiden.		Nieuwe Maatsweg: langs de Eem zit er riet in, waterschap klepelt en verspreid dat in de berm. Afspraken nodig met waterschap. Aan andere zijde klepelt de boer een groot deel (noord). Het is kleigrond, je kunt er wel leukere vegetatie krijgen, maar slootvuil moet er wel af. Jonge Jaapeweg en Wakkerendijk – wetering is al vrij schraal. Anna Louwenweg idem.
Op sommige plekken staat Japanse duizendknoop, berenklauw. Dit vergt een ander beheer om verspreiding te voorkomen. Hoe kunnen we dat inpassen? Het zelfde geld voor andere ongewenste soorten (distels, Jacobskruid, invasieve exoten) Mogelijk verdwijnen/verminderen die vanzelf door ander beheer, maar wat doen we in de overgangsfase?	Zuring: de soort die in schrale bermen groeit, groeit niet in de akkers, dus dat lost zich op. Akkerdistel: gesloten zode, anders blijft het een probleem. Exoten blijft ook probleem. Jacobskruid is alleen op te lossen met uittrekken. Gaat vrij makkelijk. Vrijwilligers? Bv vogelwerkgroep na vogelseizoen. Of: adopteer een berm, fin steun door inwoners dorp, anderen uit laten voeren tegen vergoeding. Op sommige plekken veel riet. Moet je misschien in najaar maaien vanwege veiligheid. Terugdringen schijnt te kunnen door maaien voor de langste dag, maar dat moet passen bij gewenste kruiden.	Zie 2	De boeren willen wel spuiten, ook in de gemeenteberm en op eigen kosten. Dat bespaart immers spuitkosten op eigen land. Het zijn niet heel veel meer m2 die je dan spuit. Maar dan moeten ze daar wel toestemming voor hebben. Wat er ook uitkomt: gemeente moet verantwoordelijkheid nemen, er is een distelverbod.	Op dit moment helpt alleen roundup, andere manieren te duur of langdurig. Aanpakken op het meest kwetsbare moment. Wordt wel groter op de plekken waar het staat maar lijkt niet op nieuwe plekken te komen.		Grootste plekken met ongewenste soorten staan in bermen met meeste slootvuil. Er is geen pasklaar antwoord. Lopen nog heel veel proeven. Ondergrondse delen verspreiden wel, bovengrondse nauwelijks. Meestal bij geroerde of aangevoerde grond. Kruidenrijk is vaker maaien maar dan krijg je wel de gewenste insecten/vegetatie. Nu al overgaan op een keer maaien geeft veel riet en insecten die je niet wilt hebben. Je kunt pas minder gaan maaien als de gewenste vegetatie er is.

Zwerfafval wordt ook vaak als probleem genoemd. Is dat inderdaad een probleem? Zie je oplossingen?	Zie 3.	Zwerfvuil, valt best mee Wielrenners gooien alles van zich af. Vrijwilliger Jan Manten haalt zakkenvol op. De werkgroep Eenmes schoon wil misschien vrijwilligerswerk doen? Jaap Groeneveld doet dit, maar in eigen buurt. Misschien 1x per jr vlak voor schonen? Misschien vrijwilligers NM rondom hun gebied?	Samenwerken met Eemland 300 en/of IVN. Tegen een kleine vergoeding verantwoordelijk maken voor opruimen zwerfafval. Het kan mooi buitenwerk zijn buiten de vogelkijkperiode. Jan Manten is enige die wat doet. Rest zegt het wel maar dat zien ze niet. Er liggen veel wijnflessen, van een merk! Bij de Zuid Eemnesserweg, het is een soort hangplek. Ook op de Jonge Jaapweg s avonds bijna altijd autolichten.	Verschralen is afvoeren maar dat kost geld. Niemand wil het bermgras vanwege glas en blik. Je kunt het weghalen maar ligt er zo weer. Vaak op vaste plekken, maar wordt ook uit de auto gegooid. Jan Manten haalt giga veel op. Een “mannetje” dat meeloopt tijdens het sloten en zwerfafval op tijd weg haalt Door een blikvanger en/of bankjes neer te zetten concentreer je het misschien, maar degene die het van zich af gooit heb je daar niet mee. Er is een app Helemaal Groen, waar je op aan kunt geven waar het ligt, dat motiveert anderen om ook op te ruimen.	Sommigen snappen niet wat ze veroorzaken. Scholieren laten voorlichten door leeftijdgenoten. Slogan gaan gebruiken: neem iets mee terug uit de natuur. Boeren betrekken en ook pers er bij halen. Het is wel te doen om een club vrijwilligers bij elkaar te krijgen.	Ja, boeren willen het slootvuil niet ontvangen vanwege het zwerfvuil. Dat probleem dus oplossen. Je bespaart op opladen, transport en storkosten ten opzichte van huidige maaien en afvoeren.
Wat is een goede oplossing voor het gebied met de vogelaars? Zodat zij veilig kunnen kijken en de boeren hun werk kunnen doen	Quick-win: Parkeerplaats Korte Maatsweg (nabij het sluisje) is van de gemeente. Overwoekerd. Netjes maken en promoten. Tijdelijke brug definitief maken. Daardoor betere verdeling (landbouw)verkeer. Oude plan graskeien bij “kijkplaats” vogelaars: voorlopig geen geld voor.	Duidelijk aangeven waar je NIET mag parkeren. Misschien nog een extra parkeerplekje, die in begin is al prima. Voorlichting geven dat het niet kan en waarom niet. Bord met gewenste gedrag en waarom. Bijvoorbeeld “ecologisch bermbeheer, niet in de berm en hou rekening met tactoren van boeren” Steeds drukker want steeds mooier. Weg verbreden in de polder is ongewenst. Parkeren in berm is ook ongewenst, verdichting	Vogelaars, met name de “spotters” zijn ongeleide projectielen. Op de Noord Ervenweg is het ergst. Stoppen ter plekke midden op de weg. Het is een gedragskwestie, voorlichtingsborden of stopverbod helpen niet. De “gewone” vogelaar gaat lopend, de echte spotters gebruiken auto als schuilhut, kun je dichterbij komen	Vogelaars zijn hardnekkig, te veel irritatie als je ze er op aanspreekt. Natuurmonumenten promoot het gebied wel maar wil niets als het om oplossen gaat. Bijv. de parkeerplek zit niet op de doodlopende weg waar minder verkeer langs komt. Als hij daar zou liggen heeft alleen de boer die land huurt van NM er last van. Je moet hier met meerderen over praten, waaronder de boeren, de betere oplossing komt dan. Als alternatief een parkeerplaats maken op de plek waar Zwanikken gebruik van maakt	Beborden zou kunnen helpen, vertellen dat ze niet midden op de weg moeten gaan staan. Boeren rijden soms ook wel te snel. Stopverbod werkt niet als je vogel wild zien. Vroege vogels inschakelen: let op elkaar en weet dat er ook anderen aan het werk zijn. Of Waarnemingen.nl?	

We krijgen straks niet overal hetzelfde beheer: welke soort beheer doen we waar?	Natuurmonumenten	Eemland 300 Vogelwerkgroep het Gooi en Omstreken	AKOE	Collectief Eemland	Stichting behoud Eemvallei	Huidige uitvoerder maaierwerkzaamheden polder Eemnes
Wel geschikt voor ecologisch beheer		Corsrijkseweg, Volkersweg, Noord Ervenweg, Jonge Jaapeweg (maar niet als “los” stuk)	Eerst het noordelijke deel. Terreinen van Natuurmonumenten en Zwanikken. Stammeweg Geerenweg stukjes over laten staan voor insecten is ook wel nodig. Bij de landhekken en op andere hoekjes	Zuid Ervenweg Vaartsteeg locaties van Zwanikken		Noord Ervenweg ten noorden van Volkersweg aan zijde Natuurmonumenten. Volkersweg zelf (berm ligt bol = lastig oogsten) Geerenweg (maar veel plassen) Jonge Jaapeweg (al vrij schraal) Wakkerendijk – wetering (al vrij schraal) Anna Louwenweg (al vrij schraal)
Niet geschikt		hondenuitlaat, smalle stroken, drukke stukken zijn niet kansrijk. Zuidelijkere deel is meer industrieel	Noord Ervenweg (smal). Zuid Ervenweg (smal). In zuiden van de polder zijn er bewoners bereid zelf te maaien, maar dan wel klepelen.	Volkersweg (druk, passeren via berm)		Nieuwe Maatsweg: langs de Eem zit er riet in, waterschap klepelt en verspreidt dat in de berm. Aan andere zijde klepelt de boer een groot deel (noord). Het is kleigrond, je kunt er wel leukere vegetatie krijgen, maar slootvuil moet er wel af.
Algemeen		met weinig verkeer Bermen breed genoeg. Aansluitend aan elkaar, NM en waterschap (?)		liever op deel beginnen en goed doen en dan evt. later uitbreiden.		Afspraken nodig met waterschap.